

Vedybų sutartys

LIETUVOS
NOTARŲ RŪMAI

www.notarurumai.lt

Vedybų sutartis – tai sutuoktinių susitarimas, nustatantis jų turtines teises ir pareigas santuokos metu, taip pat po santuokos nutraukimo ar gyvenant atskirai. Sutuoktiniai vedybų sutartyje gali nustatyti tiek esamo, tiek būsimo turto teisinį režimą, su turto tvarkymu susijusias pareigas, tarpusavio išlaikymo, taip pat ir bendro turto padalijimo būdą bei tvarką.

Vedybų sutarties esmė – teisė savo nuožiūra nustatyti kitą savo turto teisinį režimą, nei numatyta įstatyme, taip pat nustatyti ir apibrėžti kitas sutuoktinių turtines teises, kurios yra įgyvendinamos sutuoktinių sutarimu.

Sutuoktiniams nesudarius vedybų sutarties, jų turtui yra taikomas įstatymų nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas. Tokiu atveju įstatymas numato, kad iki santuokos įgytas turtas yra kiekvieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė, o po santuokos sudarymo įgytas turtas laikytinas bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe. Bendrajai jungtinei sutuoktinių nuosavybei priskiriamas tiek vieno, tiek abiejų sutuoktinių vardu po santuokos sudarymo įgytas turtas, pajamos, gautos iš vieno sutuoktinio asmenine nuosavybe esančio turto, taip pat pajamos, gaunamos iš sutuoktinio verslo, darbinės veiklos (darbo užmokestis), dividendai, pensija, kitokios išmokos. Bendruoju sutuoktinių turtu sutuoktiniai disponuoja bendru sutarimu. Į sutuoktiniui tenkančią dalį bendrojoje jungtinėje nuosavybėje gali būti nukreipiamas išieškojimas pagal asmenines sutuoktinio prievoles. Santuokos nutraukimo atveju teismas turi išspręsti klausimą dėl santuokoje įgyto turto padalijimo.

Vedybų sutarties turinys

Vedybų sutartyje galima numatyti, kad:

- Turtas, įgytas tiek iki santuokos, tiek gyvenant susituokus, yra kiekvieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Tai reiškia, kad nesukuriama bendrosios jungtinės nuosavybės, kiekvienas sutuoktinis savo turtu disponuoja nepriklausomai nuo kito sutuoktinio valios (tačiau, net ir nustačius turto atskirumo režimą, turi būti laikomasi įstatyme nustatytų ribojimų, susijusių su šeimos turtu), kiekvienas sutuoktinis asmeniškai atsako savo turtu už prievoles kreditoriams. Santuokos nutraukimo atveju nesprenžžiama klausimo dėl sutuoktinių bendro turto padalijimo.

- Turtas, įgytas iki santuokos sudarymo, po santuokos sudarymo tampa bendraja jungtine sutuoktinių nuosavybe. Tokiu atveju turtą, įgytą iki santuokos sudarymo, sutuoktinis gali perleisti tik esant kito sutuoktinio sutikimui ar įgaliojimui disponuoti turtu, į šio turto dalį gali būti nukreipiamas išieškojimas pagal kito sutuoktinio asmenines prievoles. Santuokos nutraukimo atveju šis turtas patenka į tarp sutuoktinių dalytino turto masę.

- Turtas, įgytas po santuokos sudarymo, yra bendroji dalinė nuosavybė. Šiuo atveju turtas yra įgyjamas abiejų sutuoktinių vardu, konkrečiomis dalimis. Vedybų sutartyje turėtų būti aiškiai nustatomos dalys, kuriomis sutuoktiniai įgyja nuosavybę, arba aiškiai aptariamos dalių nustatymo taisyklės (pvz., lygios dalys, pajamas atitinkančios dalys ir pan.).

Vedybų sutartyje gali būti aptariama tiek esamo, tiek būsimo turto teisinė padėtis. Taip pat sutuoktiniai vedybų sutartyje gali susitarti tiek dėl viso, tiek dėl dalies turto teisinio režimo, taikyti mišrų turto teisinį režimą – pavyzdžiui, sutuoktiniai gali nustatyti, jog pajamos, sutuoktinių gaunamos po santuokos sudarymo, yra kiekvieno jų asmeninė nuosavybė, o nekilnojamasis turtas – bendroji dalinė nuosavybė.

Vedybų sutartyje negali būti tokių sąlygų, kurios riboja sutuoktinių teisingumą ar veiksnumą, reglamentuoja sutuoktinių asmeninius neturtinius santykius (pavyzdžiui, santuokinės ištikimybės klausimus), nustato ar keičia sutuoktinių asmenines teises ir pareigas jų vaikams, riboja ar atima iš sutuoktinio (sutuoktinių) teisę į išlaikymą, riboja ar atima iš sutuoktinio (sutuoktinių) teisę kreiptis į teismą, keičia turto paveldėjimo tvarką ar sąlygas.

Vedybų sutarties sudarymas, pakeitimas ir nutraukimas

Vedybų sutartis sudaroma tik notarine forma, t. y. pasirašoma ir patvirtinama dalyvaujant abiem sutuoktiniams ir notarui.

Vedybų sutartis sutuoktiniams galioja nuo jos pasirašymo momento arba nuo sutuoktinių sutarto momento ateityje. Jei sudaroma ikivedybinė sutartis (t. y. vedybų sutartis, kurią sudaro dar santuokos neįregistravę asmenys), ši sutartis įsigalioja ne anksčiau nei iki santuokos sudarymo.

Prieš trečiuosius asmenis vedybų sutarties nuostatos gali būti panaudojamos tik tuo atveju, kai vedybų sutartis (taip pat jos pakeitimai bei nutraukimas) yra įregistruoti Vedybų sutarčių registre. Notaras, patvirtinęs vedybų sutartį (taip pat jos pakeitimus bei nutraukimą), duomenis elektroninėmis ryšiais priemonėmis tiesiogiai perduoda Vedybų sutarčių registro tvarkytojui.

Vedybų sutartis bet kuriuo metu gali būti nutraukiama abiejų sutuoktinių sutarimu. Vedybų sutarties nutraukimui taikomas toks pats reikalavimas kaip ir jos sudarymui, t. y. sutarties nutraukimas turi būti tvirtinamas notaro. Nutraukus vedybų sutartį, sutuoktinių turtui toliau taikomas įstatymų nustatytas turto teisinis režimas. Vedybų sutartis taip pat gali būti keičiama sutuoktinių sutarimu, tvirtinamu notaro.

Vedybų sutarties pakeitimai ir nutraukimas neturi grįžtamosios galios. Tai reiškia, jog iki sutarties pakeitimo ar nutraukimo įgyto turto teisinis režimas nėra keičiamas.

Jei vienas iš sutuoktinių nesutinka keisti ar nutraukti vedybų sutartį, sutuoktinis, pageidaujantis sutarties pakeitimo ar nutraukimo, turi kreiptis į teismą.

